

A Honismereti Szövetség elnökségének üléséről

(1992. szeptember 22.)

Kanyar József elnök köszöntötte az elnökség újonnan megválasztott tagjait és kérte, hogy tapasztalataikkal, munkájukkal segítsék a honismereti mozgalom további kibontakozását.

Első napirendi pontként *Bartha Éva* a testület munkamódszerére, feladatainak meghatározására tett javaslatot. Célszerű lenne, ha az elnökség negyedévente, az alelnöki testület pedig kéthavonta, de szükség esetén havonta ülésezne. A korábbi alelnöki testületet ki kellene bővíteni úgy, hogy tagjai lennének: az elnök, az elnökhelyettesek, valamint a munkabizottságok elnökei. Ez a testület a mozgalom szakmai, szervezési-módszertani kérdéseiben fogalmazná meg a tennivalókat a munkabizottságok javaslatai, véleménye alapján. A meglévő bizottságok mellett újak alakítására is kell gondolni a következők szerint.

Meglévő bizottságok:

- nemzetiségi munkabizottság – elnöke: *dr. Gyivicsán Anna*,
- határon túliak munkabizottsága – elnöke: *dr. Székely András Bertalan*,
- tábori munkabizottság – elnöke: *Turóczy Istvánné*.

Újonnan létrehozandók:

- néprajzi-anyanyelvi munkabizottság – javasolt elnöke: *dr. Szathmári István*,
- honismeret-helytörténeti munkabizottság – javasolt elnöke: *dr. Havassy Péter*,
- ifjúsági-iskolai munkabizottság – javasolt elnöke: *Ghiczy Gabriella*,
- műemlék- és környezetvédelmi munkabizottság, melynek feladatait részben a csatlakozott Nemzeti Örökség Bizottság látná el *dr. Román András* elnökletével, társelnöki vagy titkári teendőkre pedig környezetvédelmi szakembert kellene felkérni.

Szikossy Ferenc szerint létre kellene hozni egy olyan szakbizottságot, mely közvetlen kapcsolatot tartana az iskolákkal, mert úgy érzi, szervezetlenné vált az oktatásügy, a szakfelügyelet, így a szakköri felügyelet is megoldatlan.

Havassy Péter ezt a feladatot több bizottság összehangolt feladatának érzi, elsősorban az ifjúsági és a tábori bizottságra összpontosítva.

Fabulya Lászlóné hangsúlyozta, hogy más a gyermek és más az ifjúsági honismereti mozgalom. A közvetlen kapcsolattartást a szövetséggel megoldhatatlannak tartja, mindenképpen a megyei egyesületek bevonásával kellene megvalósítani.

Szabó László úgy érzi, az „iskolai” szóval kellene bővíteni az ifjúsági bizottság nevét és ennek megfelelően feladatkeretét is. Erre olyan embereket kellene megnyerni és a megyei testületekbe bevonni, akiknek erre affinitásuk van.

Szikossy Ferenc a javaslatokkal egyetértve kérte, hogy *Szabó László* és *Fabulya Lászlóné* irányításával a következő ülésre készüljön egy javaslat, amely az iskolákkal való kapcsolattartást, a szakköri munka segítését munkálja ki.

Fabulya Lászlóné azt hangsúlyozta, hogy a helytörténeti területet ki kellene bővíteni a szociológiai témakörrel, hiszen az szervesen hozzátartozik a munkához.

Filep Antal véleménye szerint valamennyi felsőfokú intézményben fel kellene készíteni a jövő pedagógusait, mérnökeket stb. a honismeret-helytörténet művelésére, szakterületük történetének feltárására.

Végül is a jelenlévők – az elhangzott javaslatok figyelembevételével – a munkabizottságok, valamint az alelnöki testület létrehozását egyhangulag, a javasolt személyeket 3 tartózkodás mellett elfogadták.

Az 1992. évre szóló munkatervvel kapcsolatban *Kanyar József* értékelte az első fél évben megvalósultakat, majd javasolta egy szolid emlékülés megszervezését *Bél Mátyás* emlékére.

Halász Péter a javaslatot támogatta, egyúttal kérte, hogy a megyei egyesületek mérjék fel, hol, ki foglalkozott *Bél Mátyással*, és küldjenek meg minden vele kapcsolatban megjelent anyagot (ill. annak jegyzékét). Ez már egyfajta módszertani megközelítést is jelentene a megemlékezéshez.

Kanyar József kérte, hogy azt is térképezzék fel a megyei egyesületek, hol vannak ilyen kéziratok, egyetemeken, főiskolákon kik foglalkoznak *Bél Mátyással*.

Havassy Péter felhívta a figyelmet az OSZK-ban lévő Gyurkovics-féle gyűjteményre, melyben mindezek az adatok nagyrészt megtalálhatók, de ha a megyék a helyi adatokat felderítik, érdemes lenne Pesty Frigyes helynévgyűjteményét is megnézni.

Kaczián János a munkatervvel kapcsolatban elmondta, hogy nagy segítség lenne, ha kapnának tematikai javaslatot a tanító- és tanárképző főiskolákon javasolt honismeret-helytörténet tanításához.

Halász Péter egyrészt javasolta a Zsámbéki Tanítóképző Főiskolán dr. Kovács József által összeállított és alkalmazott tematika hasznosítását, másrészt ígéretet tett a jelenleg birtokunkban lévő ilyen jellegű anyagok sokszorosítására és eljuttatására.

Bartha Éva kérte az elnökség jóváhagyását a munkaterv módosításához a táborvezetők tanácskozási-ával kapcsolatban. Több táborvezető kérésére a továbbképzést a jövő év elejére kellene áthelyezni. A tanácskozás szervezéséhez a Művelődési és Köznevelési Minisztériumtól 60 000 Ft támogatást kaptunk pályázat útján. Szűkös anyagi helyzetünk miatt a táborok összegző értékelését írásban küldenénk meg a táborvezetőknek, a kapott támogatást pedig a többnapos továbbképzésre fordítanánk.

Turóczy Istvánné javasolta, hogy az összegzés alapján a megyék szervezzenek egész napos tanácskozást a táborok vezetőségének. Az elnökség a módosító javaslatokat elfogadta.

Halász Péter javasolta a jövő évi Honismereti Akadémia szervezésének elindítását, melynek központi témájul a *középkori Magyarország* témakört ajánlja.

A második napirendi pontban *Szikossy Ferenc* röviden vázolta a szövetség pénzügyi helyzetét. Jelezte, hogy a kamatok drasztikus csökkenése miatt a várható bevétel 1–1,3 millió forint lesz, ami nagyon megfontolt gazdálkodást tesz szükségessé. A City Banknál lévő alaptőkét kedvezőbb kamatfeltételek miatt visszahelyeztük az OTP-hez. Amennyiben a TESZ-székházban megemelnék a bérleti díjak, a szövetség elhelyezésére is más megoldást kell keresni.

Bartha Éva ismertette azokat az egyesületi leveleket, amelyekben anyagi támogatást kérnek egy-egy akció megvalósításához. (Budapest: pályázat kiírásához, Ózd: egyesület évforduló rendezvényhez, Szolnok megye: volt táborosok tanácskozása.) Az elnökség – a szűkös anyagi helyzetre való tekintettel – amellet foglalt állást, hogy amennyiben lehetőség lesz rá, év végén a megyei egyesületek kapjanak ismét egyszeri támogatást.

Harmadik napirendi pontként a Honismeret folyóirat szerkesztőbizottságának újáalakítását vitatta meg a testület.

Halász Péter elsőként azok nevét ismertette, akik munkájára a továbbiakban is számít az elnökség: *Bartha Éva*, *Havas Gaborné*, *Halász Péter*, *Kovács Dániel*, *Székely András Bertalan*, *Székely György*, *Szikossy Ferenc*. Új tagként javasolta felkérni *Kanyar Józsefet*, *Mándli Gyulát*, *Sáray Szabó Évát* és *Selmeczi Kovács Attilát*. Javasolta továbbá, hogy tanácsadói testületet kellene létrehozni, elsősorban azok közreműködésével, akik koruknál vagy egyéb elfoglaltságuknál fogva nem tudnak aktívan részt venni a szerkesztőbizottság munkájában. Tanácsukat, javaslataikat, tapasztalataikat a mozgalom egészére vonatkozóan hasznosítani kellene. Az elnökség a személyi javaslatokat elfogadta.

Halász Péter felhívta a figyelmet arra, hogy a folyóirat előállítási költsége példányszámonként háromszorosra az eladási árnak, ezért javasolja a lap árának felemelését. Az elnökség úgy foglalt állást, hogy a lap példányonkénti árát 60 Ft-ra, az éves előfizetési díjat 300 Ft-ra emeljük.

A továbbiakban az 1992–93-as évre szóló pályázati kiírást vitatta meg az elnökség.

Halmi Lászlóné ismertette, hogy a meghirdetők kiemelt témaként a korábbi témákat javasolják, hozzátéve az átalakulás, a privatizáció témakörének feldolgozását. Felvetette, hogy a bírálóbizottság tagjai kevesnek tartják a díjazható dolgozatok számát, ezért javasolják egyrészt a pályadíjak emelését, másrészt a résztémákon belül különdíjak alapítását. Ehhez meg kellene nyerni támogatást olyan múzeumokat, országos intézményeket, melyek tevékenységéhez a pályázat témái kapcsolódnak. (Hadtörténeti, Országos Műszaki, Mezőgazdasági, Petőfi Irodalmi és Nemzeti Múzeum, Művelődési és Köznevelési Minisztérium, Nemzetiségi Szövetségek stb.)

Halász Péter szerint külön kellene megkeresni azokat, akiket a kiírt témák alapján a kezdeteknél be lehetne vonni a támogatók körébe, másokat pedig akkor, ha a beérkezett dolgozatok témája kapcsolódik tevékenységükhöz. A továbbiakban *Kovács József László* honismereti tanszék alapítási szándékát ismertette. Ehhez megnyerte a zsámbéki főiskola főigazgatójának egyetértését, és kéri a Honismereti Szövetség egyetértő támogatását. A testület úgy foglalt állást, hogy – miután a kezdeményezés példaértékű lehet –, egyetértő állásfoglalásunkat juttassuk el a művelődési és köznevelési miniszterhez, kérve a kezdeményezés támogatását.

Kaczián János emlékeztetett arra, hogy Pécsen a Honismereti Akadémián felmerült a honismereti kiadványok árusításának megoldása. Ezzel kapcsolatban kérdezte, hogyan lehet csatlakozni, másrészt milyen módon volna megoldható a helyi kiadványokra való rálátás, hogyan szerezhetnének tudomást a megjelent kiadványokról.

Mándli Gyula válaszul elmondta, hogy a Pest megyei egyesület titkára pályázati úton próbált támogatást szerezni az árusítás megoldásához. Az elnyert összeg igen kevés, de meg fogják oldani – erről a Honismeret folyóiratban is tájékoztatják az érdeklődőket.

Szabó László egyetértett a folyamatos tájékoztatással, emellett azonban hasznos lenne, ha minden megye kapna egy-egy példányt a megjelent kiadványokból. A Vas megyei kiadványok megküldését címlista alapján vállalta.

Bartha Éva

A honismeret a hazai sajtóban

JÚLIUS

1. A Fejér megyei Ifjúsági Honismereti Tábor immár a tizenhetedik alkalommal nyitja meg idén kapuját a középkorok számára. A Velencei-tó környékén többek között gyűjtik a népi gyógyfódotokat, a különböző népszokásokat. (FMH)
2. Csintalan András, az egeri vármúzeum munkatársa népszerű helytörténeti ismertetőt szerkesztett Füzesabony története a régészeti leletek tükrében címmel. (HMH)
3. A Zala megyei Művelődési és Ifjúsági Központ másodszor rendezte meg Egerváron honismereti táborát, ahol az általános iskolás gyerekek a hagyományápolástól a helytörténeti témákig sokoldalú képzésben részesülnek. (ZH) – A bajai ifjúsági ház a Petőfi-szigeten kézműves-tábor szervezett, ahol a gyakorlati foglalkozások mellett a város és az ország népi hagyományait is megismerkednek a környékbeli gyerekek. (PN)
4. Drégelyvár hősi esztájának 440. évfordulója alkalmából Szondy-emlékünnepeket tartottak a helyi önkormányzat és a Börzsönyi Baráti Kör rendezésében. (ÜN)
5. Befejeződik Kaposfőn a honismereti tábor, melynek munkájában a helyi diákokon kívül budapesti és határainkon túli gyerekek is részt vesznek. A lányok szőni, fonnai, a fiúk faragni tanulnak az elméleti ismeretszerzés mellett. (SH)
6. Hetedik alkalommal rendezték meg a számbéki országos honismereti táborát, azzal a vizsgatérő címmel, hogy valóban otthonosan mozogjanak a leendő pedagógusok lehetőleg minden helytörténeti, néprajzi s egyéb honismereti kérdésekben. (ÜM)
7. A lőrinci tájház udvarán fafaragó tábor működött Silkó Róbert nyugdíjas pedagógus s többek között húsz történelmi emlékoszlopot faragnak. (NéH) – A közelmúltban Veszprémben ökömenikus néprajzi táborban pápai, győri, budapesti, kolozsvári, csíkszeredai, székelyudvarhelyi diákok a népi vallásosság emlékeivel ismerkedtek. (Na)
8. Hartán, a XVIII. Dunamenti Wünsch tánc-táborban tíz magyar és külföldi együttes, öt utánpótlásos csoport és négy zenekar táborozik együtt. (TN) – Somfai Tiborné immár a tizenötödik honismereti táborát szervezi a parádi gyerekek számára. Most a helyszín Szilvásvárad s a program a település népművészetének, falutörténetének megismerése. (HMH)
Tegnap ötvenöt bábólnai, tászári, marcali és kaposvári gyermek érkezett Mesztetgyőre, ezzel kezdetét vette az a táborosorozat, mely során a hónap végén a Kárpát-medence magyarlakta területeiről gyerekeket, augusztusban ugyaninnen felöltött szakkörvezetőket fogadnak a szervezők. (SH)
9. A Nógrádi Történeti Múzeum a XVII. hon-

- ismereti táborát tartja Szorospatakon. Ebben az esztendőben is folytatják a régió kutatását. (NMH)
10. A bajai ifjúsági házban honismereti tábor rendeztek be a vajdasági gyerekek részére. A résztvevőket a szülőhelyükön történelmi vetélkedő során válogatták ki. (PM)
 11. A Győr-Sopron megyei Honismereti Egyesület és a Csemadok érsekújvári bizottsága az idén is megrendezi megyei és a szlovákiai magyar gimnazisták közös táborát, mely július 27-én Bősárányban kezdődik és augusztus 4-én Párkányban folytatódik. (KA)
 12. A 800 lélekszámú Bánk alig fél esztendeje önálló, s máris nagyszabású nyári programsorozatot házigazdája. Így augusztus elején itt tartják a XVI. Nógrád Megyei Nemzetiségi Találkozót és az Országos Szlovák Nemzetiségi Fesztivált. (SZF) – A detki Faluvédő Kör a tárház gyarapítását szorgalmazta, midőn felhívással fordult a lakosokhoz, hogy a birtokukban levő – s a falu történetére vonatkozó – írásos dokumentumokat, fényképeket bocsássák rendelkezésükre. (HMH) – A domoszlói 10-es számú Vak Botytyán János hagyományörző és felfedezőörzs tagjai létrehozták a Plató Lovagjai Rendet, amely az általános iskolából kikerült gyerekeknek kíván segítséget nyújtani. (HMH)
 13. A csaljalai székely népdalkör 17 éve működik, s a környék minden helységében szerepelt, többször külföldön is fellépett. Az 1992. évi nyírdójjal tüntetik ki. (PM) – A Csaba József Honismereti Egyesület Körömd városát nyilvánításának 750. évfordulója alkalmával helytörténeti pályázatot írt ki 1993. március 31-i határidővel. (VM)
 14. A Pax Hungarica Szövetség 1996. augusztusára 15 napos honfoglalási emléktúrát szervez, melynek kezdő- és végpontja Verecke és Ópusztaszer. (HMH) – A galgamenti hagyományörző csapat Jászberényben táborozik, és a Jászság múltjával, néprajzával ismerkednek. (PMH) – A számbéki országos honismereti tábor befejeztével hosszabb interjú adott a végzett munkáról Kovács József táborvezető. (ÜM)
 15. Ismét megnyitotta kapuit a Révfülöpi Honismereti Gyűjtemény, melynek anyagát negyven éven keresztül gyűjtötte Benke László pedagógus. (Na)
 16. 770 éve, hogy Székesfehérvárott – a hagyomány szerint – a Csúcsos hegyen kihirdették az Aranybullát. Az 1979-ben készült emlékművet most helyezték át az eredeti emlékhelyre, ahol eddig egy szovjet tank emlékműve állott. (MH)
- A szemlézett sajtótermékek:* Fejér Megyei Hírlap (FMH); Heves Megyei Hírlap (HMH); Kisalföld (KA); Magyar Hírlap (MH); Napló (Független közép-dunántúli lap) (Na); Népiújság (Heves) (NéH); Nógrád (Nó); Nógrád Megyei Hírlap (NMH); Pest Megyei Hírlap (PMH); Petőfi Népe (PN); Somogyi Hírlap (SH); Szabad Föld (SZF); Tolnai Népiújság (TN); Új Dunántúli Napló (ÜDN); Új Magyarország (ÜM); Új Néplap (ÜN); Vas Népe (VN); Vasárnapi Hírek (VH); Zalai Hírlap (ZH);